

LUTHEROVA DEKÁDA 2015

Sloboda a služba kresťana – ospravedlnenie a posvätenie

1. Všeobecnosť hriechu

"Nieto spravodlivého ani jedného, nieto rozumného, nikoho, kto by hľadal Boha; všetci sa odklonili, napospol sa stali neužitočnými, nieto, kto by činil dobré, nieto ani jedného. Ich hrdlo je hrob otvorený, klamali jazykmi, hadí jed majú pod perami, ústa plné kliatby a horkosti, nohy rýchle prelievať krv, skaza a bieda je v ich stopách, cestu pokoja nepoznali; nieto bázne Božej pred ich očami. Ale vieme, že čo zákon hovorí, hovorí tým, ktorí sú pod zákonom, aby sa všetky ústa zapchali a celý svet bol vinný pred Bohom, pretože zo skutkov zákona nebude ospravedlnený pred Ním ani jeden človek, lebo zo zákona je poznanie hriechu." (R 3, 10 – 20)

V tomto jesennom období začala jedna z našich televízií opäť vysielat' spevácku reality show, do ktorej sa môžu prihlásiť všetci tí, ktorí sa chcú stať speváckou hviezdou. Takúto show sme mohli vidieť už niekoľkokrát a vždy znova a znova sa v nej objavujú ľudia, ktorí síce spievať nevedia, ich spev pôsobí vyložené nepríjemne alebo až komicky, no oni si myslia, že sú úžasní a môžu sa stať svetovou hviezdou. Čo aj povedať na adresu tých, ktorí majú prehnané sebavedomie a žiadnu sebakritiku?

Takých ľudí je veľa a nielen v umeleckej oblasti. V živote som spoznal už nejedného špičkového umelca či odborníka, ktorý bol skromný, no aj neodborníka, ktorý si o sebe myslel, resp. tvrdil, že ním je. Ak takému človeku zveríte do rúk svoje zdravie, byt či auto, budete nemilo prekvapení, škodu, ktorú vám takýto pseudoodborník spôsobí, budete znášať sami a zanevriete na ľudskú vystatovačnosť a prehnané sebavedomie. Hľa, aké to môže byť klamlivé, keď si človek o sebe veľa namýšľa. Jeho sebavedomie ho vovádza do falošnej ilúzie vlastnej dokonalosti, no tá sa rozplynie, keď porota v reality show povie svoje rázne "nie" alebo keď človek narazí na neúspech v práci či osobnom živote. Falošný sebaklam, v ktorom žijú ľudia s prehnaným sebavedomím, môže byť síce chvíľu príjemný, ale o to nepríjemnejšie je potom šokujúce spoznanie pravdy.

Inak to nie je ani v duchovnom živote. Jeden slovenský spisovateľ sa raz vyjadril, že nerád chodí do kostola, pretože tam ho farár ustavične len obviňuje z hriechu a on je pritom taký dobrý – nikomu neublížil, nikoho neokradol, nikoho nezavraždil, nemá nepriateľov. Takéto slová veľmi často počujeme od ľudí, ktorí sú spokojní so svojím životom a myslia si, že ak nikomu neublížili, nikoho neokradli a nezabili, tak je všetko v poriadku. Už tieto prvé veci sú sporné, lebo ublížiť môžeme aj bez toho, že by sme o tom vedeli, krádeže sa dopustíme skôr, ako si myslíme, a vraždou môžeme pokojne nazvať aj naše vlastné zlozvyky vrátane fajčenia a alkoholu, ktorým mnohí tak radi podliehame. Odhliadnuc od toho však je tu fakt, o ktorom hovorí dnešné Písmo, a to, že hriešni sú úplne všetci a že na svete nieto spravodlivého človeka.

Boh je Stvoriteľom sveta, Pánom neba i zeme, Stvoriteľom dokonalého večného zákona. Tento fakt zostane faktom bez ohľadu na to, či to niekto chce, alebo nechce vidieť. To, že niekto pred tým zatvorí oči, na veci nič nemení. Večný Boží zákon, vyjadrený v 10 Božích prikázaniach, je alfou i omegou fungovania života, sveta a vesmíru. Boh je totiž dokonalá láska a len to, čo zotrva v dokonalejšej láske, má šancu zotrvať večne u Boha. Dokonalý Boh ponúka spoločenstvo dokonalému človeku. Večný Boh žije večne vo večnej láske, radosti a pokoji, rovnako všetko, čo má žiť s Ním, musí byť dokonalé v láske, radosti a pokoji. Nič iné tu nemá miesto, nič iné neprežije. Zanikne nedokonalý svet a zanikne aj nedokonalý človek, ak sa počas svojho života nezdokonalí natoľko, že by sa mohol postaviť vedľa Boha ako rovnocenný partner. Práve Boží zákon určuje normu dokonalosti a ukazuje, čo by musel človek dosiahnuť, aby bol dokonalý:

- uznávať jedine Boha za svojho Pána – teda nepodliehať nikomu a ničomu okolo seba, dokonca ani samému sebe. Nesmel by byť zotročený vlastným telom, návykmi a zlovykmi, byť zotročený spoločenskými predsudkami či normami, vlastnými ambíciami či technikou. Musel by tiež priznávať, že je menej ako Boh, a zároveň uznávať Hospodina za svojho pôvodcu i dokonávateľa, za večnú a jedinú autoritu;
- mať čisté myšlienky a na Boha vždy myslieť iba pozitívne, slovom, skutkom aj myšlienkou Jeho meno len a len oslavovať, nikdy naň nevrhnúť tieň podozrenia, pochybnosti, obvinenia či výčitky;
- vyhradiť a zachovať čas, ktorý venuje len a len Bohu, bez hľadania vlastného odpočinku či pasivity, hľadajúc Boha a túžiac po aktívnom spoločenstve s Ním;
- bezvýhradne, v úplnej oddanosti, poslušnosti a nekriticky milovať svojich rodičov, učiteľov, kňazov a nadriadených – hľadiť na nich vždy s úctou a rešpektom, nepripúšťajúc myšlienky, ktoré by ich znevažovali, obviňovali či inak im uberali úctu;
- neškodiť sebe, svojmu telu, svojmu zdraviu ani svojej povesti a rovnako neškodiť životu, zdraviu či povesti iných. V praxi to znamená žiť zdravo bez prejedania sa, ponocovania, fajčenia či pitia alkoholu alebo užívania omamných a návykových látok, dbať vždy na mienku okolia a budovanie svojho dobrého mena – vyhýbať sa kompromitovaniu, ktorým je nielen znemožnenie seba, ale aj znemožnenie či ohováranie iných;
- bezvýhradne milovať svojho partnera/partnerku bez túžby po inom/inej;
- zachovať právo každého človeka na vlastníctvo toho, čo je jeho – či už je to majetok, alebo aj duševné vlastníctvo, sloboda, právo či súkromie;
- nerozširovať nepravdivé informácie, ale ani vlastné úsudky a závery o niekom, vydávajúc ich za fakty. To môže škodiť dobrej povesti iných;
- uspokojiť sa s vlastným majetkom, manželom/manželkou či postavením a nezávidieť majetok, manžela/manželku, postavenie či vplyv inému a neusilovať oň.

Ak by niekto dokázal po celý život do bodky naplniť tieto požiadavky a nikdy by sa voči žiadnej ani na okamih neprehrešil, mohol by sa azda nazvať dokonalým. Takého človeka však niet. Preto Písmo jednoznačne a paušálne hovorí, že nieto nikoho spravodlivého, že všetci zhrešili, porušili niektoré z prikázaní, podľahli chamtivosti či ohováračstvu, túžili po moci či majetku, klamali či vraždili, intrigovali či ohovárali – každý sa vo svojom živote nie raz dopustil niečoho zlého, a tak všetci – napospol všetci – sa od Božieho zákona odklonili.

"Zo skutkov zákona nebude ospravedlnený ani jeden človek" – hovorí Písmo a potvrdzuje tým všeobecnosť hriechu. Nikto zákon nedokáže úplne naplniť, a preto ani nikto nemôže večne žiť s Bohom ako taký, čo by si svoj status právom zaslúžil. Práve naopak. Keď tak čítame Boží zákon, tak namiesto toho, aby sme videli, že sme dobrí a úžasní, vidíme, že sme nedokonalí a hriešni. Zákon nás teda namiesto potešenia obviňuje. Namiesto toho, aby sme vďaka nemu dosiahli večnosť, dostaneme depresiu. Zákon veľmi neľútostne ukazuje na naše nedostatky a s každým jedným nás viac a viac zbavuje ilúzie o nás samých a nádeje stať sa dokonalými, podobnými Bohu a zastať pred Ním v zaslúženej, dosiahnutej dokonalosti.

Áno, taký je hriech. Všeobecný, týkajúci sa každého. Či už to niekto chce počuť, alebo nie, či už si niekto o sebe namýšľa, že je dobrý, alebo nie. Všetci zhrešili, nikto nie je spravodlivý, každého zákon obviňuje.

Ten, kto príde v čítaní Písma iba sem, sa právom vyľaká a Písmo zdesene odloží, alebo prepadne depresii a ľútoti nad sebou, prípadne sa pohorší a Písmo odloží v domnienke, že to tak predsa nemôže byť. Dôležité je však nezastať a čítať Písmo a spoznávať posolstvo evanjelia ďalej.

Štefan Kiss